

## BUDŽET GRAĐANA GRADA GRADAČAC ZA 2024. godinu

Pred Vama se nalazi pojednostavljeni prikaz usvojenog budžeta za 2024. godinu. Sadržaj uključuje pregled ukupnog budžeta i nekoliko izdvojenih kategorija, na prihodovnoj i rashodovnoj strani, koje mogu biti od interesa za građane.

Na ovaj način želimo pomoći građanima da bolje razumiju sadržaj budžeta grada, odakle novac dolazi i na šta se konkretno troši. Cilj je također podstaći građane da učestvuju u procesu realizacije budžeta u 2024. godini i planiranja za 2025. godinu.

### Šta je budžet grada?

**Budžet** je finansijski plan koji **jedinica lokalne samouprave (JLS)** koristi za procjenu očekivanih prihoda od poreza, taksi, donacija i drugih izvora, te utvrđenih rashoda za različite usluge, projekte, inicijative i potrebe lokalne zajednice, za određeni period, najčešće za jednu kalendarsku godinu.

Gradonačelnik izrađuje i vijeću na usvajanje podnosi nacrt i prijedlog budžeta. Nakon usvajanja, gradonačelnik je odgovoran za sprovođenje budžeta.

Budžet ima važnu ulogu u upravljanju javnim sredstvima na lokalnom nivou. Građani, kroz svoje izabrane predstavnike ili direktno, trebaju imati uvid u način na koji se njihovi porezi i druga sredstva koriste za lokalne potrebe i razvoj. Kao i kućni budžeti, budžeti JLS su ograničeni i trebaju se planirati u skladu sa najznačajnijim društvenim i ekonomskim prioritetima.

Ova infografika je pripremljena uz podršku Projekta pomoći lokalnoj upravi (LGAA), koji finansira Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID). Stavovi i mišljenja izražena u ovome dokumentu ne odražavaju nužno stavove USAID-a ili Vlade Sjedinjenih Američkih Država.

### PRIHODI – Odakle dolazi novac?

Struktura prihoda sadrži sljedeće kategorije:

*Prihodi od poreza* - čine ih prihodi od poreza na dohodak od pojedinca koji posluju na teritoriji JLS, porez na imovinu, te indirektni porezi koji pripadaju JLS.

*Neporezni prihodi* – najčešće se sastoje od administrativnih taksi i naknada na lokalnom nivou, komunalnih taksi i naknada, naknada za date koncesije na području JLS, naknada od rente, prihoda od davanja prava na eksploataciju prirodnih resursa, naknada za zaštitu prirodnih i drugih nesreća, novčanih kazni, naknada za upotrebu cesta za vozila, sredstava za finansiranje požara, prihoda od pružanja usluga i slično.

*Tekući transferi i donacije* – uključuju novčane transfere sa viših nivoa vlasti vezano za različita davanja pojedincima, javnim ustanovama i javnim preduzećima,

*Kapitalni transferi* – novčane pomoći sa viših nivoa vlasti vezani za kapitalne investicije na području JLS,

*Kapitalni primici* – sredstva dobijena prodajom stalne imovine kao što je zemljište, stambeni objekti i finansijska imovina,

*Kreditne obaveze* - sredstva iz finansijskih zaduživanja,

*Raspodjela suficita iz prethodnih godina ili višak sredstava iz prethodnih godina.* Ukoliko postoje, ovo su neutrošena sredstva iz prethodnih godina koja se prenose u tekuću budžetsku godinu, te time povećavaju ukupna sredstva budžeta.

## **RASHODI – Na šta se novac troši?**

Struktura rashoda sadrži sljedeće kategorije:

*Plate i naknade zaposlenih* – sredstva za plate, naknade, doprinose zaposlenih u lokalnim upravama i organima javnih institucija na području JLS,

*Materijalni troškovi* – najčešće se sastoje od administrativnih taksi i naknada, izdataka za energiju, prevoz i komunikaciju, troškova održavanja, troškova učešća u zajedničkim projektima od značaja za JLS, sredstava za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća, naknada za rad mjesnih zajednica, sredstava za zaštitu od požara, rashodi po osnovu putovanja i smještaja i slično,

*Komunalne usluge* – sredstva za održavanje cesta i puteva, javne rasvjete, zelenih površina, rada zimske službe, održavanje i sanacije vodovodne i kanalizacione mreže, zbrinjavanja pasa lualica, i slično,

*Tekući transferi* – pokrivaju jednokratna davanja javnim ustanovama i javnim preduzećima na području JLS, izdatke za sport i kulturu, troškove prevoza učenika, različita socijalna davanja, stipendije nadarenim učenicima i sportistima, subvencije poljoprivredi, malom biznisu i poduzetništvu, transfere nevladinom sektoru, boračkoj populaciji i projektima od važnosti za mlade,

*Kapitalni transferi* – odnose se na kapitalne doznake i pomoći JLS, neprofitnim organizacijama i pojedincima, te javnim preduzećima,

*Kapitalni izdaci* – su sredstva za izgradnju putne, vodovodne i kanalizacione infrastrukture, izgradnje objekata od važnosti za funkcionisanje JLS, sportsko-rekreativnih kapaciteta, objekata

od kulturno-historijskog značaja, unapređenja javne rasvjete, izgradnju grobalja, poslovnih zona i slično,

*Rashodi još obuhvataju otplate dugova, obaveznu budžetsku tekuću rezervu.*